

Històries de cantonades

Cada dia, moltes persones i cotxes passen per la Gran Via de Jaume I, la majoria inconscients d'estar trepitjant la muralla de Girona, sota l'asfalt. Segurament ignoren també que allà on s'uneixen la plaça de l'Hospital amb el carrer Álvarez de Castro hi podem trobar una part de la història de la ciutat explicada en quatre cantonades.

L'edifici més antic de la cruïlla és la casa Gispert-Saüch, projectada per Rafael Masó el 1921. El seu promotor, propietari de Vilablareix, disposava d'un terreny fora muralla, just al davant del baluard de Santa Clara, baluard defensiva cridada a desaparèixer, però ben present aleshores, quan Masó hi aixecà una de les seves obres més celebrades. Precisament en aquesta casa Masó va aprofitar al màxim les possibilitats expressives de la cantonada amb el magnífic balcó mirador del primer pis. Aquell balcó va esdevenir llotja privilegiada de l'acte simbòlic d'enderroc dels baluards que el 19 de desembre de 1931 va convocar Manuel Azaña, Francesc Macià i Miquel Santaló, enfilats al mur, a sentenciar amb la piqueta la fi dels baluards de la muralla que impediè el desplegament de l'avinguda. El fotògraf també hi era, i la imatge forma part de l'àlbum de família de la ciutat.

Quatre anys més tard d'aquella fotografia, quan al carrer encara es recollien els enderrocs del baluard i l'avinguda encara no s'hi havia estès, i les cartes arribaven a un adreça temporal anomenada prolongació del l'Avinguda 20 de juny, l'arquitecte Josep Claret va construir per a Josep Bech de Careda un imponent edifici en cantonada, de baixos, cinc pisos i golfes en estil Art déco. Claret, un dels difusors a Girona del racionalisme, amb exemples com el xalet Tarrús, amb aquest bloc va dotar de caràcter la cantonada, amb la continuïtat de la corba en obra vista i l'impecable emmarcament d'obertures, que es popularitzà al cap d'uns anys en edificis d'habitatges i despatxos.

Al davant del bloc Bech de Careda, a la cantonada amb la plaça de l'Hospital, el 1954 l'Estat va voler jugar l'aposta del talent i va convocar un concurs per al nou edifici d'Hisenda. S'hi presentaren tres arquitectes

XAVI ROQUEJA

tes gironins: Emili Blanch, Josep Esteve Corredor i el mateix Josep Claret, tots tres de provada solvència professional, i que intentaren posar en projecte el que per a ells representava el poder de Madrid. El premi, però, se'l va emportar Carlos Sobrini, un arquitecte madrileny recent titulat, que va projectar una façana escapçada en permanent diàleg amb l'obra de Masó, i amb relleus de Torres Monsó. El capital de la terra portat a ciutat i el capital de ciutat portat a l'Estat.

Finalment, en l'espai de la darrera cantonada, el Banco de Santander va construir-hi el 1969 un edifici de set plantes i àtic per a 63 habitatges, en estil indefinit, propi de molta de l'arquitectura de l'època. Es consolidava així la zona de bancs de la ciutat i d'algunes delegacions de l'Estat. Tot plegat, una metàfora del nostre passat que ens convida a recordar, mentre esperem el verd del semàfor per creuar la cruïlla.